

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Kotnikova 38, 1000 Ljubljana

T: 01 478 46 00

F: 01 478 47 19

E: gp.mvzt@gov.si

RS, URAD VLADE RS ZA
KOMUNICIRANJE
g. Matjaž Kek, vodja Sektorja za
komunikacijske projekte
Gregorčičeva 25
SI – 1000 LJUBLJANA

Številka: 6033-10/2012/4
Datum: 11. 4. 2012

Zadeva: Plačilo neuspelega letnika študija
Zveza: vaš dopis št. 092-64/2012/1 z dne 16. 3. 2012

Spoštovani,

prek spletnega orodja *predlagam.vladi.si* je bilo priporočeno, da študentje, ki niso napredovali v višji letnik po določenem obdobju, vrnejo stroške šolanja za vpisani letnik. Poudarjeno je, da bi tako bilo manj izkoriščanja študentskega statusa, obremenitve pedagoških delavcev bi bile manjše, kvaliteta diplomiranih pa večja.

Zakon o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 119/06 – uradno prečiščeno besedilo, 59/07-ZŠtip, 15/08 – odl. US, 64/08, 86/09, 62/10-ZUPJS, 34/11 – odl. US in 78/11) v 66. členu določa, da se študenti ob rednem napredovanju izobražujejo in dokončajo študij pod pogoji, ki so veljali ob vpisu. Določa tudi, da se postopki in pravila o vpisnih postopkih, izpitnem režimu, napredovanju in dokončanju izobraževanja podrobneje uredijo s statutom visokošolskega zavoda. Zakon v 70. členu pa pravi, da status študenta preneha, če ta ne diplomira v 12ih mesecih po zaključku zadnjega semestra, se izpiše ali se med študijem ne vpiše v naslednji letnik oz. semester.

Sam status študenta je opredeljen v 65. členu Zakona o visokem šolstvu in je vezan na osebo, ki se vpiše na visokošolski zavod na podlagi razpisa za vpis in se izobražuje po do- ali podiplomskem študijskem programu. Status študenta se izkazuje s študentsko izkaznico.

Zakon o visokem šolstvu v 69. členu določa, da imajo študenti pravico do zdravstvenega varstva in drugih ugodnosti ter pravic (na primer prehrana, prevozi, štipendiranje) v skladu s posebnimi predpisi, če niso v delovnem razmerju ali prijavljeni kot iskalci zaposlitve. Študenti imajo tudi možnost bivanja v študentskih domovih in drugih zavodih, registriranih za dejavnost študentskih domov. Pravice študentov, ki se navezujejo na njihovo zdravstveno varstvo, prehrano, štipendiranje in delo prek študentskih servisov, podrobneje opredeljujejo pravni akti, ki sodijo v pristojnost različnih ministrstev. Prva pravica je v pristojnosti Ministrstva za zdravje, ostale tri pa v pristojnosti Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Menimo zato, da bi bilo pri spremembi zakonodaje v skladu s predlogom potrebno sodelovanje celotne vlade. Prenova visokošolskega sistema in s tem povezanih pravic študentom mora namreč potekati medresorsko usklajeno.

Zavedati se je treba, da študenti od vpisa v 1. letnik do zaključka študija nimajo vsa leta status študenta. Brez statusa študenta pa ne morejo koristiti pravic, ki bi jim na tej podlagi (lahko) pripadale. Če namreč ne izpolnijo pogoja za vpis v višji letnik, če ne morejo (več) ponavljati in so izkoristili možnost t.i. absolventa, jim ta status ne more biti dodeljen.

Na podlagi 77. člena Zakona o visokem šolstvu se šolnine in drugi prispevki za študij določijo s predpisom ministra, pristojnega za visoko šolstvo. Veljavni Pravilnik o šolninah in drugih prispevkih v visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 40/94 in 45/98) tako določa, da se lahko zaračunavajo razni prispevki (vpisni stroški, četrti in nadaljnji izpit pri istem predmetu, komisijski izpit, terenske vaje ipd.), da se šolnina plačuje za vsako študijsko leto posebej, študentom pa, ki letnik ponavljajo, se šolnina zaračuna po dejanskih stroških za tiste obveznosti, ki jih še niso opravili. Pravilnik opredeljuje tudi metodologijo izračuna stroškov in možnost zaračunavanja drugih posamičnih storitev.

Zakon o visokem šolstvu ter podrejeni predpisi se bodo v bližnji prihodnosti res spremenili in dopolnili, pri čemer se bodo proučile tudi določbe o statusu študenta in zaračunavanju šolnin. Pri tem moramo opozoriti na sprejeto Resolucijo na Nacionalnem programu visokega šolstva 2011-2020 (Uradni list RS, št. 41/11), v kateri je v poglavju 2.7 o socialni razsežnosti zapisano:

"V prihodnjem desetletju se želi omogočiti širok dostop do terciarnega izobraževanja in študij omogočiti vsem, ki imajo interes in so sposobni študirati, ter jim zagotoviti pogoje za uspešno dokončanje študija. Kljub velikemu porastu števila študentov in razmeroma visoki vključenosti generacije v terciarno izobraževanje še ni oblikovanih mehanizmov spremljanja študentskega telesa ter sistemsko prepoznanih ovir k študiju in njegovemu zaključku. Podatki kažejo, da je odstotek tistih, ki ne zaključijo študija, visok (35 %), še posebej ob primerjavi z nekaterimi drugimi državami Evropske unije ali OECD. V ta namen se želi poenotiti sistem socialnih transferjev za študente v enotnejšo obliko. Prav tako se bodo oblikovali sistemi spremljanja študentskega telesa in odkrivanja ovir k študiju ter sproti, na podlagi ugotovitev, sprejemali ukrepe in prilagajali sistem socialnih transferjev. /.../

Omogočiti se želi študij brez šolnin, vendar pravičneje in v luči vseživljenjskega učenja. Država bo posamezniku plačala stroške študija za prvo študijsko stopnjo kadar koli v življenju, vendar le štiri oziroma pet let v polnem obsegu oziroma 240 ali 300 ECTS glede na dolžino trajanja študijskega programa, kar pomeni eno leto več, kot bo nominalna dolžina študija, pri čemer se bo ta dolžina ustrezno prilagodila za programe, ki izobražujejo za evropsko regulirane poklice. V primeru prilagojenega študija bodo stroški študija na leto sorazmerno nižji, država pa bo financirala stroške za 240 ali 300 ECTS za prvo študijsko stopnjo (pri »delnem študiju« torej več kot štiri ali pet nominalnih let). Posameznik bo lahko koristil pravico 240 ali 300 ECTS za izobraževanje na prvi stopnji študija kadar koli v življenju, lahko bo tudi vstopal in izstopal iz sistema. Če bo ponavljal ali se prepisal večkrat, tako da bo skupaj njegovo izobraževanje trajalo več kot štiri oziroma pet let, bo stroške študija za čas nad 240 oziroma 300 ECTS kriil sam, pri čemer omejitve ne bo veljale v izjemnih osebnih situacijah (npr. za študente s posebnimi potrebami, študente starše), ki bodo obravnavane individualno in bodo na tej podlagi določeni pogoji za dokončanje študija, čas njegovega trajanja in čas prejemanja socialnih transferjev, ki bo v teh primerih lahko daljši od štirih oziroma petih let. Šolnine v primeru daljšega študija se bodo določile celostno tako, da ne bodo diskriminatorne glede na področje študija. Pravico do kritja stroškov izobraževanja na prvi študijski stopnji bodo lahko koristili vsi posamezniki, ki še ne bodo imeli dosežene izobrazbe na tej ravni, oziroma tisti, ki jim država še ni financirala študija na tej ravni. Štiri ali pet let oziroma ustrezno obdobje za študente reguliranih poklicev EU in študente s posebnimi potrebami jim bodo pripadale tudi vse druge socialne ugodnosti, torej štipendije, subvencije za prehrano, prevoze, bivanje ipd. skladno z zakonodajo na področju socialnih transferjev.

Na drugi stopnji študija bo država financirala stroške študija posamezniku za 60 ali 120 ECTS glede na dolžino izbranega študijskega programa oziroma eno ali dve leti kadar koli v življenju, vendar bo posameznik ob neuspešnem zaključku sredstva vnil državi. Obdobje, v katerem bo moral posameznik zaključiti študij, preden jih bo vnil, bo pet let več, kot je vpisal zadnje ECTS. Višina šolnine za vračanje v primeru neuspešnega zaključka se bo določila celostno tako, da ne bo diskriminatorna glede na področje študija. Socialne ugodnosti, povezane s statusom študenta, bo lahko posameznik na drugi študijski stopnji koristil eno ali dve leti skladno z zakonodajo na področju socialnih transferjev. Tudi te omejitve bodo prilagojene v primeru zgoraj opisanih izjemnih osebnih situacij. Skupaj za prvo in drugo študijsko stopnjo bo država torej kriila stroške študija posamezniku za 360 ECTS z izjemo daljših programov, ki izobražujejo za EU regulirane poklice.

Na tretji stopnji študija bo na novo celostno urejen sistem financiranja doktorskega študija, pri čemer bodo vse obstoječe sheme med seboj poenotene oziroma komplementarne: shema mladih raziskovalcev, mladi raziskovalci v gospodarstvu in nova inovativna shema sofinanciranja doktorskega študija. Shema mladih raziskovalcev oziroma sistem financiranja doktorskega študija je treba spremeniti tako, da bo usmerjen na študenta. Država bo zaradi zagotavljanja ustreznega števila raziskovalcev in obnove kadrov financirala stroške doktorskega študija določenemu številu kandidatov kadar koli v življenju. Posameznik bo sredstva ob neuspešnem zaključku vrnil državi. Višina šolnine za vračanje v primeru neuspešnega zaključka se bo določila celostno tako, da ne bo diskriminatorna glede na področje študija. Vsekakor pa bo število mest za doktorski študij omejeno skladno z zmogljivostmi, ki jih imajo univerze, vključno s številom mentorjev. Pri določanju števila kandidatov, ki jim bo država financirala stroške doktorskega študija, bo pri izbiri področij varovan celostni razvoj vseh disciplin, sredstva bodo namenjena tudi področjem, ki bodo določena kot nacionalne prioritete. Izbiri kandidatov bodo opravljale univerze oziroma izvajalci doktorskega študija. "

Navedeno jasneje opredelijo ukrepi 39 – 43, in sicer:

– 39. ukrep: Financiranje študija na prvi in drugi študijski stopnji kadar koli v življenju ob določenih pogojih

a. Država bo financirala študij do največ 240 ali 300 vpisanih ECTS glede na dolžino študijskega programa za prvo stopnjo študija kadar koli v življenju, če posameznik še ne bo imel dosežene te ravni izobrazbe in če mu država še ni financirala študija na tej ravni. Izjema bo študij za regulirane poklice, ki traja dlje časa – v tem primeru bo država financirala študij v trajanju celotnega študija z ustreznim dodatnim časovnim obdobjem (1 leto oz. 60 ECTS). Omejitev bo smiselno prilagojena za študente s posebnimi potrebami, ki bodo obravnavani individualno in jim bodo na podlagi individualne strokovne presoje določeni pogoji za dokončanje študija in morebitni daljši čas trajanja financiranja.

b. Država bo financirala šolnino za 60 ali 120 vpisanih ECTS glede na dolžino študijskega programa za drugo stopnjo študija kadar koli v življenju za uspešen študij, če posameznik še ne bo imel dosežene te ravni izobrazbe in če mu država še ni financirala študija na tej ravni. Če posameznik ne bo zaključil študija v času od zadnjih vpisanih ECTS plus pet let, bo vrnil šolnino. Vračanje šolnine bo urejeno tako, da bo posameznik začel z odplačevanjem, ko bo dosegel določen redni dohodek in bo sposoben odplačati ta sredstva. Izjema bo študij za regulirane poklice, ki traja dlje časa – v tem primeru bo država financirala študij v trajanju celotnega študija z ustreznim dodatnim časovnim obdobjem (1 leto oz. 60 ECTS). Omejitev bo smiselno prilagojena za študente s posebnimi potrebami, ki bodo obravnavani individualno in jim bodo na podlagi individualne strokovne presoje določeni pogoji za dokončanje študija in morebitni daljši čas trajanja financiranja oziroma pogoji za vračilo šolnine v primeru nezaključenega študija.

– 40. ukrep: Celostna ureditev sistema doktorskega študija, ki bo temeljila na spodbujanju odličnosti in nagrajevanju rezultatov

– 41. ukrep: Vzpostavitev sistema vračanja sredstev ob nedokončanem študiju po študijskih programih druge in tretje stopnje

Posameznik bo v primeru nezaključenega študija na drugi in tretji študijski stopnji državi vrnil stroške študija po zgoraj opisanem sistemu. Obdobje, ki se bo štelo za zaključek študija, bo praviloma pet let po študijskem letu, v katerem je posameznik vpisal zadnje ECTS za drugo in praviloma eno leto za tretjo študijsko stopnjo. Višina šolnine za vračanje v primeru neuspešnega zaključka se bo določila celostno tako, da ne bodo diskriminatorne glede na področje študija.

– 42. ukrep: Vzpostavitev enotnega in transparentnega sistema socialnih transferjev za študij, vezanih na pravico koriščenja določenega števila let

Sistem socialnih transferjev bo harmoniziran tako, da bodo posamezne ugodnosti dodeljene enotno, vključno s študentskimi namestitvenimi zmogljivostmi. Za slednje bo do leta 2015 namenjenih 1.500 novih ležišč, do leta 2020 pa 4.500.

– za 1. študijsko stopnjo bo obdobje prejemanja socialnih transferjev 4 ali 5 let glede na dolžino študijskega programa,

– za 2. študijsko stopnjo bo obdobje prejemanja socialnih transferjev 1 ali 2 leti glede na dolžino študijskega programa;

– za 3. študijsko stopnjo bo uvedena enotna shema financiranja študija in stroškov življenja posameznika za določeno število kandidatov. V primeru, da posameznik ne bo prejel

financiranja iz omenjene sheme, bo doktorskim študentom omogočeno prejetje socialnih transferjev 3 oziroma 4 leta glede na dolžino doktorskega programa

- 43. ukrep: Uvedba posebnih posojilnih shem (dodatna oblika pomoči in ne nadomestilo štipendij. Obrestno mero bo subvencionirala država in bo za posameznika nižja kot običajna obrestna mera.)

V okviru presojanja zaposljivosti diplomantov se moramo zavedati, da je odgovornost za kakovost visokega šolstva še naprej v (primarni) pristojnosti visokošolskih zavodov samih in je odvisna predvsem od kompetentnega raziskovalno ter pedagoško odlično usposobljenega akademskega osebja ter motiviranih in ambicioznih študentov. Visokošolski zavodi se tako sami odločajo o številu prostih vpisnih mest ter o podrobnostih vpisnih pogojev. Čeprav so slednji okvirno zakonsko določeni, pa je npr. določanje ustreznih in manj ustreznih študijskih področij, dodatnih obveznosti ter maturitetnih predmetov prepuščeno avtonomiji visokošolskih zavodov. Podobno velja za odločanje o omejitvi vpisa ter merila za izbiro.

Prijazen pozdrav.

Pripravila:
Marina Očko
Podsekretarka

dr. Borut Rončević
v.d. generalni direktor
Direktorata za visokošolsko
in znanost

